

Lajtha László születésének 128. évfordulójára

Gyurkó Csilla beszéde, 2020. június 30., Károlyi-kert

Tisztelt Vendégeink, kedves Barátaink!

Mindenekelőtt szeretném megköszönni, hogy ennyien eljöttek ide ma, annak ellenére, hogy a járványhelyzet ugyan enyhült, de mindannyiunknak óvatosnak kell lennünk. Továbbra is szociális távolságot kell tartanunk a fizikai térben – de lelkünkben, szívünkbe nem tartunk távolságot azoktól, akiket szeretünk, tisztelünk, és nem tartunk távolságot azoktól, akikkel egyként érzünk, gondolkodunk, és akiknek sokat köszönhetünk.

Ezen a napon, 1892. június 30-án született a magyar zenetörténet kiemelkedő alakja.

Ez a mondat a dátum tényén túl egy olyan életművet takar, amelyet tehetségéből, szorgalomból, tudásból és munkából, nagyon sok munkából és lemondásból épített fel Lajtha László. Lajtha László, a zeneszerző, a népzene kutató és -gyűjtő, zenepedagógus, zeneigazgató, a magyar kultúra diplomatája, a Francia Művészeti Akadémia tagja – aki a kommunizmus embert próbáló időszakában, a rá irányuló fenyegetések és korlátozások ellenére is hazáját és annak kivételesen gazdag zenei örökségét szolgálta és fejlesztette tovább műveiben.

Ezen a napon született az a Lajtha László, akit Molnár Antal zenetörténész így búcsúztatott: „egyénisége nyomán tovább terjed és növekszik a jószág, derékség, műveltség és magyarság”.

Hogyan volt ereje Lajthának arra, hogy jó, derék, művelt és magyar maradjon a kommunizmus korai szakaszában, a kommunisták erőszakos hatalmának kiteljesedése, fenyegetései közepette is? Nem kell messzire mennünk, a választ magunkban is megtalálhatjuk, ha arra gondolunk, mi történt velünk nemrég, a koronavírus erőszakos hatalmának kiteljesedése, fenyegetései közepette.

Az emberek fegyelmezetten viselkedtek a bezártság időszakában. Nem volt könnyű, de segítséget kaptak egymástól, embertársaiktól – és segítséget nyújtottak másoknak. Ezt tette Lajtha is – a fenyegetések mellett is bátorította barátait és tanítványait, nem hagyta magukra azokat, akik a rájuk záruló kommunista „pandémia” bezártságában elveszítették reményüket, hitüket egy normálisabb, élhetőbb világban. Lajtha utat és emberséget mutatott nekik, amely egész életükben segítségül szolgált: a zenélés és a zene élvezetének útját, de elsősorban példát minden körülmények között.

A koronavírus idején sokan fedezték fel újra ezt az utat. Segítettünk egymásnak, segítséget kaptunk egymástól – és újra felfedezhettük a zene élvezetét. A zenéét, amely a Lajtha által kutatott, feltárt népzenei örökségünkben oly ismert bölcsődaloktól kezdve kísér el minket munkán, szerelmen át egészen a halálig. Lajtha egész életében a zene felfedezését, megismerését, megismertetését és a zenei művekben való kiteljesítését szolgálta. Így segítette barátait, tanítványait, a zeneértő közönséget és hazáját a kommunizmus által okozott nehéz időkben.

A pandémia elzártságában bizonyosan – hozzám hasonlóan - sokan találtak Önök között is vigasztalást, örömet a zenehallgatásban. És talán – szintén hozzám hasonlóan – több alkalommal tudtak komolyzenei művekben elmélyedni, és talán éppen Lajtha műveit újrahallgatni.

Lajtha László, ha hall, ért minket most is valahol a messzeségben, láthatja, hogy élete, munkássága nem volt hiábavaló. A zene szeretete, élvezete és értése – melynek egész életét szentelte – segítette barátai, tanítványai, a zeneértő közönség és hazája mindennapjait a vírus által okozott nehéz időkben is.

Köszönöm, hogy együtt emlékezhettünk Rá, köszönöm, hogy megtiszteltek jelenlétükkel.